MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chișinău, str. Albișoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA IANUARIE ANUL 2022

Laboratorul de Referință de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafață, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informația referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2022 către autoritățile statului și instituțiile abilitate cu funcții de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna ianuarie, anul 2022 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chișinău.

Investigații asupra calității aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfați solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol și aldehidă formică)* la 6 posturi staționare de observații: *nr. 3 - str. Calea Ieșilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîșcani) și nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigațiilor de laborator s-au constatat următoarele depășiri ale CMA (Concentrația Maximă Admisibilă):

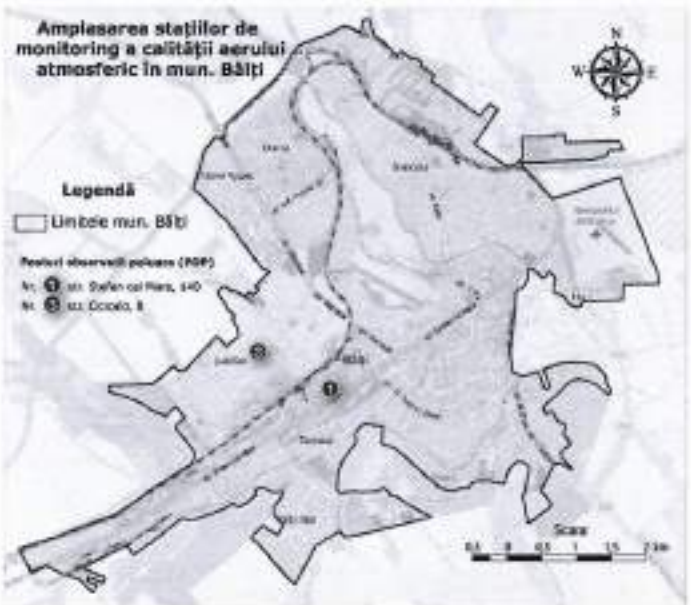
Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna ianuarie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{ma}$), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{ma}$), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	21	1,9	06.01	1,5	*0,085*	21	1,3
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	14	2,5	31.01	1,3	*0,4*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	9	3,1	26.01	1,3	*0,01*	2	1,5
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	8	2,0	13.01	-	*0,035*	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 5,97								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna ianuarie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{ma}$), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{ma}$), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	7	1,4	20.01	-	*0,5*	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	18	1,9	13.01	1,3	*0,085*	12	1,9
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	2	1,2	17.01	-	*0,035*	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 3,81								

Pe parcursul lunii ianuarie pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme neomogenă după regimul termic şi deficit de precipitaţii. *Factorii meteorologici* (influenţa sectorului cald, vântul slab, deficitul de precipitaţii şi prezenţa inversiunii termice) din prima şi a treia decadă au dus la *acumularea* poluanţilor în aer. În unele zile alternare maselor de aer calde şi reci, influenţa fronturilor atmosferice, precipitaţiile şi intensificările vântului au contribuit la *micşorarea* concentriţiilor noxelor în aer. Inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii atestate în mun. Chişinău şi Bălţi în decursul a 5 zile, în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la

acumularea poluanţilor - preponderent de la sursele joase. Inversiunea termică la înălţime în oraşele monitorizate a contribuit timp de 3 zile la creşterea concentraţiei noxelor de la sursele înalte. Ceaţa în mun. Chişinău şi Bălţi s-a semnalat în decursul a 2 zile, înlesnind acumularea poluanţilor în aer de la sursele reci şi calde.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice au înregistrat *fenolul* în mun. Chişinău pe data de 26 ianuarie; *dioxid de azot* în mun. Chişinău pe data de 06 ianuarie şi în mun. Bălţi pe data de 13 ianuarie.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că conţinutul de *dioxid de azot* a creat în luna ianuarie un nivel ***înalt*** al poluării aerului atît în mun. Chişinău cît şi în mun. Bălţi.

Cel mai ridicat nivel al poluării aerului s-a înregistrat în mun. Chişinău la posturile de observaţii nr. 6 şi 7, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

Evaluarea lunară denotă, că comparativ cu luna decembrie, 2021 în luna ianuarie, 2022 nivelul poluării aerului în municipiile monitorizate s-a micşorat nesemnificativ, menţinându-se la acelaşi nivel ***înalt***.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a *condiţiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în *prima decadă* a lunii februarie.

Nivelul radioactivităţii mediului

Detector de tip MIRA

În luna ianuarie pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 12 staţii - Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău, Leova, Ştefan Vodă, Comrat, Cahul. De asemenea la 4 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 09 μR/h (st. Briceni), maxima 16 μR/h (st. Briceni);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 09 μR/h (st. Bălţata, Chişinău), maxima 18 μR/h (st. Bravicea);
- ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 09 μR/h (st. Leova şi Cahul), maxima 18 μR/h (st. Comrat).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 09 - 13 μR/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale ***limitei de avertizare (25 μR/h)*** nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii ianuarie a anului 2022 a fost monitorizată calitatea apei în 19 probe colectate din secţiunile de control a 6 râuri şi 2 lacuri. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1*).*

Secţiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr de ord.	*Locul prelevării*	*Data*	*CBO5*	*Duritate*	*Mineralizarea*	*Azot de amoniu*	*Azot de nitrit*	*Fosfor mineral*	*Fier total*
			mg O/l	*Mmol/l*	*mg/l*	*mgN/l*	*mgN/l*	*mgP/l*	*mg/l*
1	r. Cogîlnic or.Cimişlia, amonte	20.01	3,22	8,3	1473	0,576	0,066	0,330	0,061
2	r. Cogîlnic or.Hînceşti, amonte	20.01	2,47	5,9	1006	0,190	0,025	0,109	0,011
3	r. Prut or. Lipcani	25.01	1,69	2,9	507	0,102	0,019	0,076	0,085
4	r. Prut s. Braniştе	26.01	1,37	2,3	486	0,063	0,010	0,026	0,124
5	r. Botna or.Căuşeni, amonte	27.01	2,14	8,4	1528	2,008	0,021	0,062	0,096
6	r. Botna s.Chircăeşti	27.01	5,31	8,0	1659	0,710	0,039	0,214	0,100
7	r. Chirghij-Chitai or. Tvardiţa	28.01	2,94	15,5	2083	2,074	0,983	0,955	0,032

*Notă: ***Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:***

1) clasa I (foarte bună) – apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;

2) clasa a II-a (bună) – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;

3) clasa a III-a (poluată moderat) – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) clasa a IV-a (poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;

5) clasa a V-a (foarte poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi

piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.

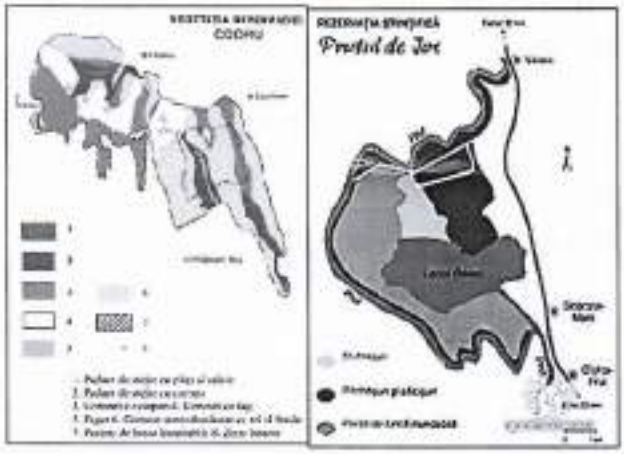
Calitatea solului

În luna ianuarie, 2022 au fost finalizate investigaţiile de laborator a probelor de sol prelevate pe parcursul anului 2021 de pe ***cîmpurile agricole*** din r-nul Drochia – s. Chetrosu, r-nul Sincerei - com. Copăceni, r-nul Ialoveni - s. Bordar, r-nul Comrat - Ferapontivca, r-nul Cachul - s. Doina. Rezultatele analizelor specifice după metoda Macighin pentru determinarea asigurării solului cu *fosfor* şi *potasiu mobi* denotă că:

Potasiul mobil s-a caracterizat în 11% din probele analizate printr-un conţinut *scăzut-moderat* (99 - 193 mgK2O/kg); în 39% - *optim* (203 - 291 mgK_2O/ kg); în 50% - *ridicat - foarte ridicat* (304 – 934 mgK_2O/kg).

Asigurarea solurilor cu ***fosfor mobil***, apreciată după clasificarea solului s-a distribuit în modul următor: 16% - *moderată* (22,92 - 29,84 mg P_2O_5/kg); 24% - *optimă* (30,54 - 39,37 mg P_2O_5/kg); 60% - *ridicată* şi *foarte ridicată* (42,13 - 278,77mg P_2O_5/kg).

Totodată, au fost investigate probe de sol din ***rezervaţiile ştiinţifice*** Prutului de Jos şi Codru. Conţinutul de ***potasiul mobil*** în solul din Rezervaţia ştiinţifică Prutul de Jos s-a caracterizat că *optim* şi a constituit 243 mg P_2O_5/kg, iar în solul din Rezervaţia ştiinţifică Codru că *ridicat* - 366 mg P_2O_5/kg. ***Fosforul mobil*** s-a caracterizat că *foarte ridicat* în ambele rezervaţii, constituind în Rezervaţia ştiinţifică Prutului de jos - 149,25 mg P_2O_5/kg şi în Rezervaţia ştiinţifică Codru - 126,92 mg P_2O_5/kg.

Monitorizarea deşeurilor

În perioada 01.01.2022 – 31.01.2022, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deşeuri, privind demararea procesului de raportare a deşeurilor şi gestionarii acestora prin intermediul Sistemului Informaţional Automatizat Managementul Deşeurilor au fost validate şi aprobate 17 rapoarte, 7 rapoarte fiind returnate pentru efectuarea corectărilor.

Cu respect,

Director adjunct interimar **Gavril GÎLCĂ**

Ex: Şef LRM M. Lungu
Tel: 022 820 747